

Adresseliste

Kontakt saksbehandler

Susanne Bøe, 51568903

Forhåndsvarsel - Anmodning om uttale - Søknad om tillatelse etter forurensningsloven til utslipp fra anleggs- og driftsfase fra Håland høydebasseng g./b.nr 64/15 Hå kommune - IVAR IKS

Statsforvalteren ber om opplysninger om spesielle forhold som bør tas hensyn til ved behandling av søknader om tillatelse fra IVAR IKS om utslipp fra nytt høydebasseng på Håland i Hå kommune.

Vi presiserer at søknadene gjelder for utslipp i anleggsfasen og i driftsfasen for nytt høydebasseng.

Uttalefrist er satt til 23.02.2022 (4 uker). Kommunene og fylkeskommunen får utvidet frist til 23.03.2022 (8 uker).

Statsforvalteren i Rogaland har mottatt søknad fra IVAR IKS om tillatelse etter forurensningsloven av 19.10.2021, med endring av søknadene av 21.01.2022. Søknaden gjelder utslipp i anleggsfasen ved etablering av nytt høydebasseng på Håland, samt spyling og desinfisering av bassenget i driftsfasen.

Kort redegjørelse av omsøkt tiltak:

Søknaden gjelder:	Anleggsfase	Driftsfase
<i>Utslipp:</i>	<ul style="list-style-type: none">partikler/ suspendert stoffpHolje og kjemikalier	<ul style="list-style-type: none">behandlet- eller ubehandlet drikkevanndesinfeksjonsmiddel, nøytralisert ved bruk av avklaringsmiddel (natriumtiosulfat)ubetydelige mengder slam fra basseng
<i>Berørte resipienter:</i>	Årslandsåna	Odlandsbekken
<i>Planlagt varighet:</i>	ca. 20 arbeids måneder vår 2022-vår 2024	Frekvens: ca. hvert 5. år. Uttapping vil vare i ca. 3 t (ca. 1000 m ³ , 100 l/s)
<i>Frekvens utslipp:</i>	Kontinuerlig, ved nedbør	Ved oppstart og antatt ca. hvert femte år ved normalt vedlikehold.
<i>Oppstart</i>	Snarest	Planlagt oppstart ved utgangen av 2023

Statsforvalteren kan med hjemmel i forurensningsloven § 11 etter søknad gi tillatelse til virksomhet som kan medføre forurensning. Når det blir avgjort om tillatelse kan gis, og ved fastsettelse av vilkårene etter § 16, blir det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven §§ 11 og 16. Våre vurderinger og krav skal i tillegg baseres på bestemmelsene i vannforskriften og naturmangfoldloven sine prinsipper som følger av § 7 jf. §§ 8-12.

Naturmangfoldloven krever at beslutninger også skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutninger skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller, dersom dette ikke finnes, på «føre-var-prinsippet». Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. I det følgende vil Statsforvalteren redegjøre for planforhold, søknaden fra IVAR IKS, samt virkning av forurensning og påvirkning av naturmangfold.

Om tiltaket

Tiltakshaver IVAR IKS planlegger å etablere et nytt høydebasseng på Håland i Hå kommune.

Formålet med høydebassenget er å sikre vannforsyningen i de sørlige jærkommunene ved å oppholde drikkevann behandlet ved Langevatn vannbehandlings-anlegg i Gjesdal kommune.

Bassenget bygges på eiendom 64/15 (**Figur 1**). Samlet bassengvolum skal være 20 000 m³, fordelt på to bassenger á 10 000 m³. Det skal i tillegg bygges et integrert ventilkammer og rørgalleri i underetasje (ca. 24 m x 12 m x 8 m).

Det vil i forkant av anleggsperioden etableres en VA-grøft for å skifte ut eksisterende rør. Tiltaket med å etablere ny VA-grøft er godkjent etter plan og bygningsloven av Hå kommune den 05.01.2022 (ref. 22/321), og behandles av Statsforvalteren i separat sak.

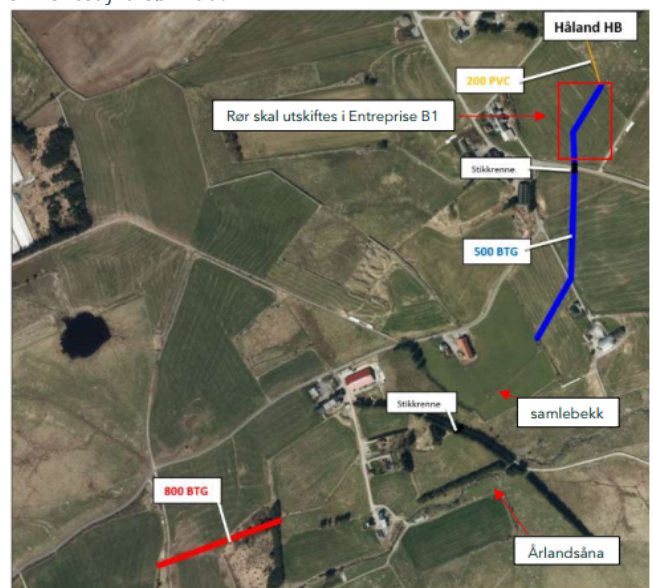
Søknad

IVAR IKS søker om tillatelse til utslipp av vann fra anleggsfasen og fra spyling, tømning og desinfisering i driftsfase, via overvannstrase til vassdrag.

Planlagt byggeperiode vil være i løpet av 2022 og høydebassenget regnes med å ferdigstilles etter to år.

Figur 1 – Kartutsnitt av nytt høydebasseng på tomt 64/15. Bildet er hentet fra søknad.

Figur 2 – Oversiktskart over antatte overvannstraseer. VA-grøft vil etableres innenfor rød firkant. Bildet er hentet fra søknad.

Anleggsfasen

Utslipp i anleggsfasen skal i anleggsperioden føres til Årslandsåna via samlebekk (**Figur 2**).

Utslipp fra anleggsarbeid vurderes å kunne forårsake en negativ påvirkning på vassdrag, deriblant ved:

- avrenning av partikler fra løsmasser (suspendert stoff) fra byggegroper, og annen gravevirksomhet
- forhøyet pH fra avrenning av betongarbeid
- avrenning av skarpkanta partikler fra sprengningsarbeid/fyllmasser av sprengstien
- olje-/drivstoffsøl fra anleggsmaskiner og lagring av drivstoff

Søker foreslår avbøtende tiltak (**Tabell 1**). Dersom foreslåtte grenseverdier og skadereduserende tiltak overholdes forventer søker ikke at midlertidig anleggsvann til Årslandsåna vil medføre forringelse.

Søker vil i tillegg utføre undersøkelser for å kartlegge bunndyr, fisk og habitater for fisk i Årslandsåna før oppstart av tiltaket, og etter endt anleggsvirksomhet for kartlegging av eventuelle endringer i biologiske forhold.

Tabell 1 – Foreslåtte tiltak og grenseverdier for utslipp fra anleggsfasen. Forslagene er hentet fra søknad.

Foreslåtte tiltak	Foreslåtte grenseverdier (gj.snitt. konsentrasjon pr. 1 ukers blandprøve):
Masser som mellomlagres skal så langt som mulig ikke medføre avrenning til resipienten.	Suspendert stoff: 100 mg/l
Rensing av overvann kan bestå av sedimenteringsdammer for fjerning av partikler eller benyttes containerbaserte sedimentasjonsløsninger for dette.	pH, kontinuerlig målt: 6 – 8
Generelt er det viktig å være arealminimerende. Anlegg- og riggområde plasseres der det allerede er teknisk inngrep, eller der anleggsområdet senere blir permanent slik at minst mulig naturareal berøres.	Olje: maks 10 mg/l
Gode rutiner ved uhell og oljesøl.	
Plast og annet avfall skal fjernes før utslipp til resipient.	

Driftsfasen

Utslipp av vann i driftsfase vil primært skje i forbindelse med vedlikehold og rengjøring av bassenget.

Tømming av bassenget antas å skje ca. hvert 5 år. Tømming vil primært foregå ved at vannet ledes ut til forbruk. Siste rest, omtrent 1000 m³, vil bli tappet til Odlandsbekken via tappeledning og er forventet å ha en hastighet på ca. 100 l/s (**Figur 3**).

Det forventes, ifølge søknad, ikke forurenset utslipp i forbindelse med uttapping av bassenget. Etter vurdering fra driftspersonell kan det forekomme behov for utvasking med bruk av klor. Bassenget vil da bli fullt med drikkevann før det tilsettes klor i hele vannmengden. Før klorvannet slippes ut til vassdrag vil tiosulfat tilsettes til utslippsledning for å nøytralisere restkloren.

Erfaringsmessig opplever IVAR sjelden avsetning av slam i basseng, og det er derfor forventet at spylevann vil ha lavt slaminnhold.

Resipienten vil i få en midlertidig økt vannføring. Normal vannføring i Odlandsbekken ligger på ca. 23 l/s men vannstanden økes ved årlig flom til ca. 278 l/s. Dette tilsier at bekken er tilpasset perioder med større vannføring. Utslipp fra tappeledning vil være regulert til ca. 100 l/s som er lavere enn beregnet gjennomsnittlig flom.

Ved driftsuhell kan det forekomme overløp av rent drikkevann. Dette er ifølge søknad forventet å skje «ekstremt sjeldent». Overløpet skal da ledes på en sikker måte til terreng og eksisterende flomvei (**Figur 4**). Det skal etableres en overløpskum på utsiden av høydebassenget for å dempe hastighetsenergien på overløpsvannet. Overvann i en vanlig situasjon (dvs. regnvann fra tomten og takvann) skal ledes til en forsenkning i terreng for infiltrering i grunn og overskudd ledes via sandfang til privat overvannssystem.

Søker vurderer at det er lite sannsynlig at utslippet fra det nye høydebassenget vil gi negativ miljøpåvirkning. Uttapping skal skje med kontrollert hastighet før utslipp til bekk.

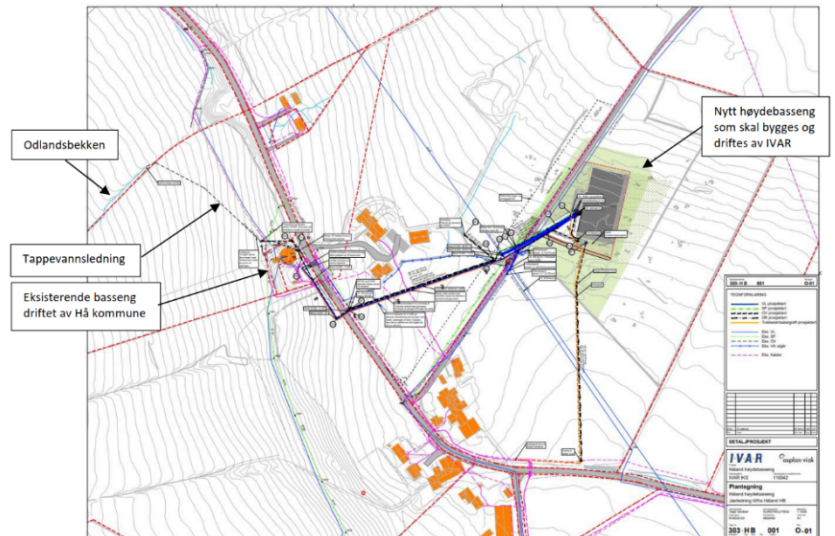
Det er ikke forventet at Odlandsbekken vil bli forurenset av klor eller høyt partikkelinnhold.

Søker skal, før- og en stund etter uttapping av basseng, foreta undersøkelser av fisk, bunndyr og habitater i Odlandsbekken for å få en indikasjon på tilstand og eventuelle behov for ytterligere data og supplering med flere økologiske kvalitetselementer. Data skal legges inn i Vannmiljø.

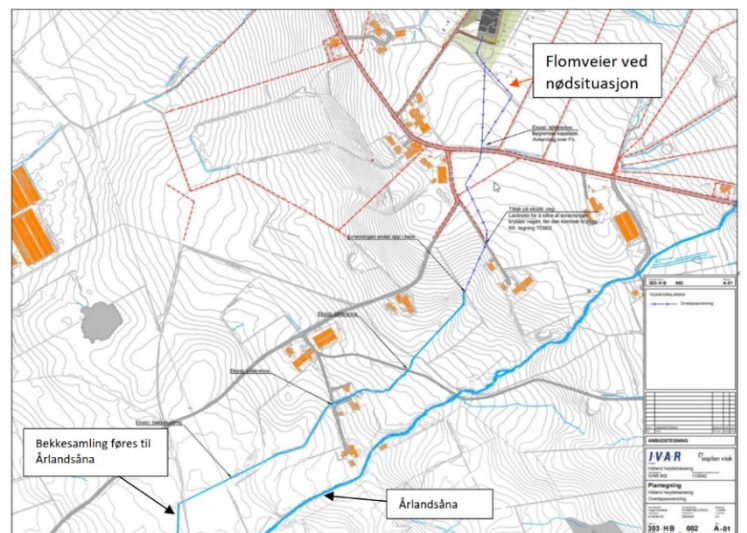
Planforhold

I henhold til forurensningsloven skal forurensningsspørsmål om mulig søkes løst for større områder under ett og på grunnlag av oversiktsplaner og reguleringsplaner. Hvis virksomheten vil være i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven skal forurensningsmyndigheten bare gi tillatelse etter forurensningsloven med samtykke fra planmyndigheten. Undersøkelser utføres igjen en stund etter utslippet for kartlegging av eventuelle endringer i biologiske forhold.

IVAR sitt nye høydebasseng på Håland ble planavklart i Hå kommune (Plan-ID 1192) den 11.05.2021. Det foreligger både konsekvensutredning og ytremiljøplan for tiltaket.

Figur 3 - Planlegging Håland høydebasseng som viser planlagt tappeledning med utslippspunkt. Figuren er hentet fra søknad.

Figur 4 - Flomveier som går over terreng er vist med mørk blå piler. Figuren er hentet fra søknad.

Statsforvalterens merknader

Forurensing

Forventede forurensninger i vann vil i hovedsak være utslipp fra anleggsfasen (partikler, olje/kjemikalier, høy pH og plastikk). Utslipp av behandlet drikkevann i forbindelse med desinfeksjon av rør kan medføre oppvirvling av partikler i resipienten.

Statsforvalteren er ikke kjent med at det er forurensede sedimenter i resipientene til utslippene. Konsekvenser og forslag til grenseverdier for utslipp og tiltak er utfyllende beskrevet i søknad.

Naturmangfold

Søknaden tar for seg viktige naturverdier som kan bli påvirket av tiltaket. Det foreligger i tillegg en del opplysninger i vedlagt konsekvensutredning for naturmangfold¹, samt opplysninger registrert i kartdatabasen *Temakart Rogaland*.

Utslippspunkt for anleggsvann fra samlebekken går til en strekning av Årslandsåna som er definert med naturtype viktig bekkedrag, med viktig verdi². *Årslandsåna* bekkedrag er et intakt bekkesystem med naturlig meandrerende bekk med bekkevegetasjon og naturlig kantsoner i vassdragsbeltet uten noen form for tekniske inngrep. Naturtypen gir grunnlag for en rekke planter og organismer.

Utslipp fra driftsfase slippes oppstrøms et viktig bekkedrag³, med viktig verdi. Bekkedraget *Ævestad* beskrives som et naturlig meandrerende bekkeleie med tilhørende naturlig kantsoner og beitemark med naturlig markoverflate rundt.

Nedstrøms utslippet til Årslandsåna er det registrert ål, som er en rødlistet art (sterkt truet, CT).

Årslandsåna og Odlandsbekken har blitt undersøkt i forbindelse med «Prosjekt sjøaure»⁴. Sjøørreten er sterkt presset som følge av forhold i sjø, elv og bekk, lusepress i sjø. Antallet potensielle sjøørretbekker er i tillegg betydelig redusert, som følge av bekkelukking og andre inngrep. Det ble ikke registrert sjøaure i Odlandsbekken, men i Årslandsåna ble det observert fisk og gytende fisk nedstrøms IVAR sitt planlagte utslippspunkt for anleggsvann (**Figur 5**).

Statsforvalteren er kjent med, jf. i Jæren Jakt og Fiskelag (pers. med.)⁵, at det er observert gytegroper også i Odlandsbekken. Det er ikke kjent hvor langt opp i vassdragene fisken går.

Figur 5 – Oversikt over registreringer i forbindelse med «Prosjekt sjøaure». Påslipp av anleggsvann, fra tiltaket til Årslandsåna, er merket med rød stjerne. Påslipp av spylevann i driftsfase til Odlandsbekken er merket med blå stjerne. Registrert observasjon av sjøørret og gytende fisk er registrert ca. 1650 m nedstrøms (rosa punkt). Kartgrunnlaget er hentet fra *Temakart Rogaland*, 2022.

¹ Tysse, T., «Konsekvenser for naturmangfold ved å etablere høydebasseng ved Håland, Hå kommune», Ecofact, rapportnr. 708, sept. 2019

² Naturbase: Årslandsåna (BN00008589). <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00008589>

³ Naturbase – Ævestad (BN00008580) <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00008580>

⁴ Vann-nett: Prosjekt sjøaure <https://www.vannportalen.no/vannregioner/rogaland/tiltak/sjoaureprosjektet/>

⁵ Arnt Even Tjensvoll, pr. telefon den 13.12.2021

Vi anser at kunnskapsgrunnlaget i saken er begrenset med hensyn til kartlegging av anadrom fisk i de berørte vassdragene.

Søker ble gjort oppmerksom på registreringene og har i reviderte søknader lagt til grunne at de skal utføre undersøkelser av bunndyr og av fisk, samt habitatskartlegging nedstrøms utslippspunktet i begge vassdragene med mål om å kartlegge eventuelle gyteområder m.m. Når arbeidene er utført vil søker gjøre nye undersøkelser og eventuelt restaurere berørte habitater.

Vannforskriften

Tiltakene har utslipp til vannforekomstene Årslandsåna⁶ og Odlandsbekken⁷ er av vanntypen *små, moderat kalkrik, klar*.

Årslandsåna har en dårlig økologisk tilstand basert på moderat tilstand av påvekstalger, dårlig bunnfauna og svært dårlig nitrogen og fosforinnhold. Odlandsbekken har en moderat økologisk tilstand basert på moderat tilstand av påvekstalger, dårlig fosforinnhold og svært dårlig nitrogeninnhold. Kjemisk tilstand er i begge tilfeller udefinert.

Begge vannforekomsten er påvirket i stor grad av «Diffus avrenning fra fulldyrket mark», og i middels grad av «Dammer, barrierer og sluser for annen aktivitet», «Dammer, barrierer og sluser for flomsikring», «Fysisk endring grunnet bekkelukking for jordbruk» og «Diffus avrenning fra spredt bebyggelse».

Forhåndsvarsel

Etter forurensingsforskriften § 36-7 skal berørte offentlige organer og myndigheter, organisasjoner som ivaretar allmenne interesser som vedtaket angår, eller andre som kan bli særlig berørt (f.eks. naboer), forhåndsvarsles direkte før vedtak treffes og gis anledning til å uttale seg innen en nærmere angitt frist.

Søknaden legges med alle aktuelle vedlegg ut på Statsforvalteren i Rogaland sin [nettside](#).

Uttalelser sendes Statsforvalteren i Rogaland, postboks 59 sentrum, 4001 Stavanger, eller sfropost@statsforvalteren.no. Vi ber om at saken merkes med referansen **2021/11243**.

Uttalefrist: 23.02.2022.

Utvidet uttalefrist for kommunen

Kommunen og fylkeskommunen får en utvidet frist på **8 uker** slik at det kan innhentes nødvendige uttalelser fra egne organ så langt en finner dette nødvendig. Videre må det gis opplysninger om det omsøkte tiltaket er i samsvar med gjeldende plan- og reguleringsbestemmelser mv. for området.

Kommunens uttalelse bør gi opplysninger om lokale forhold som kommunen mener mangler eller er utilstrekkelig beskrevet i søknaden, og som det bør tas hensyn til ved avgjørelsen.

Dersom det er ønskelig med ettersending av andre saksdokument enn de som er vedlagt, ber vi kommunen ta kontakt med Statsforvalteren.

Frist for kommunens uttalelse er satt til **23.03.2022**.

⁶ Vann-nett: Årslandsåna. <https://www.vann-nett.no/portal/#/waterbody/028-54-R>

⁷ Vann-nett: Odlandsbekken, Madlandsbekken, Vollbekken, Hårråna. <https://www.vann-nett.no/portal/#/waterbody/028-54-R>

Vi anbefaler at kommunen foretar kommunal sluttbehandling i organ som kan foreta en helhetsvurdering i saken. Uttalelser fra den kommunale saksbehandlingen sendes Statsforvalteren.

Med hilsen

Mariann Størksen
fung. seksjonsleder

Susanne Bøe
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Søknad om utslippstillatelse
- 1 Søknad - Utslipp anleggsvann i anleggsfasen
- 3 Søknad - Utslipp drikkevann ved drift og vedlikehold
- 4 Rapport Naturmangfold - Håland høydebasseng

Kopi til:

IVAR IKS	Postboks 8134	4069	STAVANGER
Asplan Viak avd Haugesund	Kirkegata 130	5527	HAUGESUND
Att. Michelle Samuelsen			

Adresseliste:

Fiskarlaget Vest	Slottsgaten 3	5003	BERGEN
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	STAVANGER
Jæren Friluftsråd	Nikkelveien 4	4313	SANDNES
Jæren vannområdekoordinator			
Norges Jeger- og Fiskerforbund Rogaland	Gamle Jåttåvågen 67	4020	STAVANGER
Naturforbundet i Rogaland	Postboks 441	4002	STAVANGER
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstuen	0301	OSLO
Hå kommune	Rådhusgata 8	4360	VARHAUG
Forum for natur og friluftsliv i Rogaland	Gamle Jåttåvågen 67	4020	STAVANGER
Jæren Jakt- og Fiskelag	Postboks 342	4349	BRYNE
KALSVARDEN AS	Jacob Neumanns vei 45	1384	ASKER
ROMO AS	Åsenvegen 20	4055	SOLA
Roy Gjesdal	Husafjellskaret 4	4331	ÅLGÅRD
Aud Marit Søyland	Kyrkjevegen 433	4362	VIGRESTAD
Ingebret Efstad	Kyrkjevegen 439	4362	VIGRESTAD
Gøril Ævestad	Kyrkjevegen 412	4362	VIGRESTAD
Henriette Ueland	Kyrkjevegen 437	4362	VIGRESTAD
Anders Braut Ueland	Kyrkjevegen 437	4362	VIGRESTAD
Arne Haarr	Vadlandsvegen 101	4362	VIGRESTAD
Lars Madland	Odlandsvegen 120	4360	VARHAUG